

Bilaga 1 – Omvärldsbevakning

Kommunstyrelsen

2026-05-19

Omvärldsbevakning till svar på planeringsförutsättningar och direktiv 2027 och plan 2028–2029

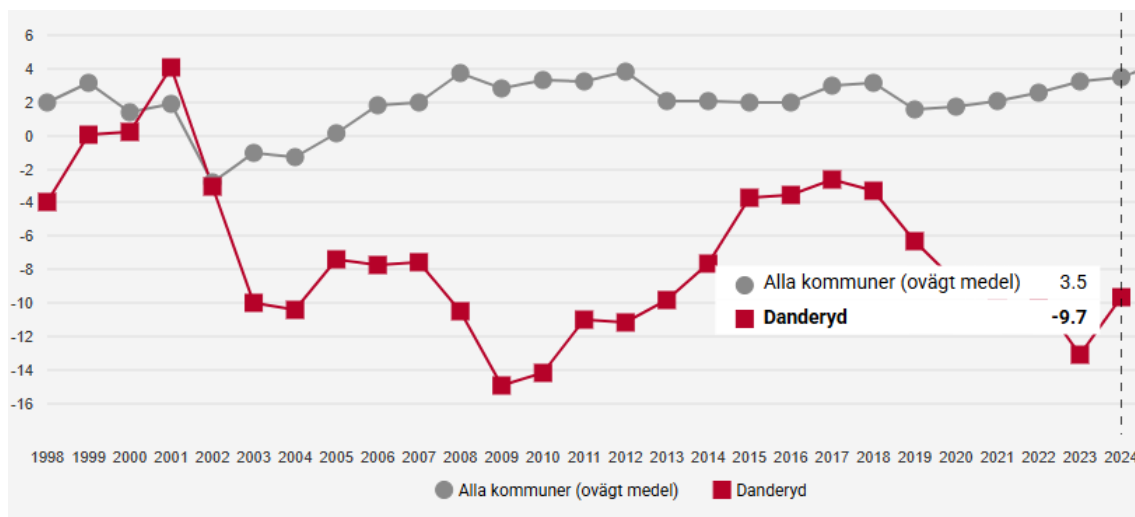
Enligt ekonomistyrningsreglerna ska förslag på budget innehålla en omvärldsbevakning tillsammans med en analys av olika nyckeltal. Kommunledningskontoret har tagit fram följande nyckeltal som är av intresse för kommunstyrelsen.

Nedanstående indikatorer kommer från Kolada som är en tjänst från Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). RKA är en ideell förening med svenska staten och Sveriges Kommuner och Regioner som medlemmar.

Kommunledningskontoret reserverar sig för att nyckeltalens siffror är preliminära eftersom data som skickas till SCB uppdateras allt eftersom och att placeringen i jämförelse med andra kommuner därmed kan komma att ändras.

Nettokostnadsavvikelse totalt

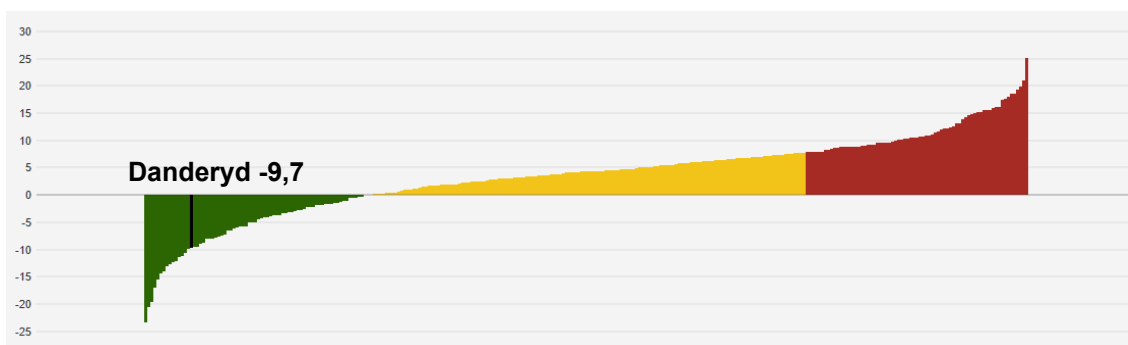
Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS) mellan 1998 och 2024, jämfört med ovägt medel för riket. Andel i procent.

Danderyds kommun fortsätter att uppvisa mycket god kostnadseffektivitet. För 2023 låg nettokostnadsavvikelsen på cirka -13 %. Data för 2024 bekräftar fortsatt starka resultat, dock en negång till cirka -10 %. Det är främst gymnasieskolan och individ- och familjeomsorg som försämrar sin nettokostnadsavvikelse. Sammantaget behåller Danderyd en position bland de mest kostnadseffektiva kommunerna i Sverige.

I jämförelse med ovägt genomsnitt för riket ligger Danderyd fortsatt under snittet, vilket innebär lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat givet kommunens struktur. Danderyd rankas traditionellt runt plats 9–15 nationellt beroende på exakt år och datatillgänglighet.

Diagram 2, Nettokostnadsavvikelse år 2024, jämfört med alla kommuner i Sverige.

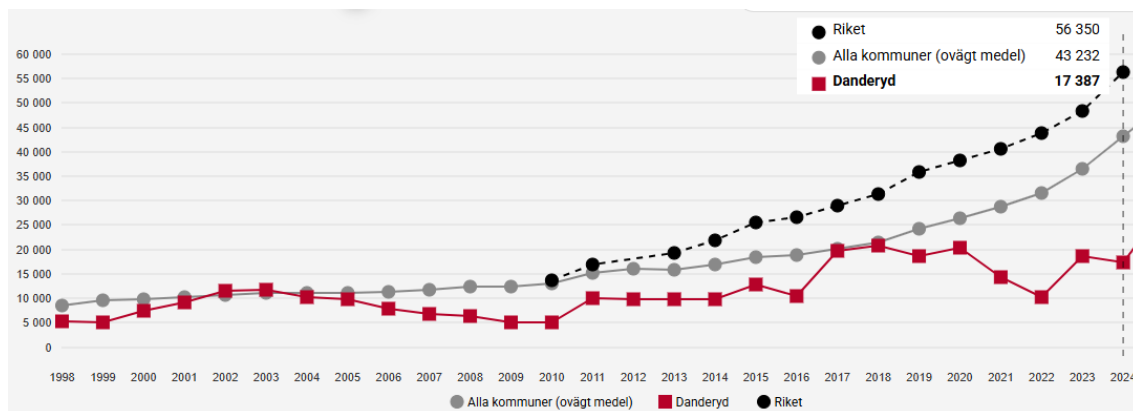
Danderyd behåller en stark placering bland jämförelsekommunerna (t.ex. Täby, Österåker, Lidingö, Vallentuna m.fl.). Trenden mot ökad kostnadseffektivitet hos flertalet välmående Stockholmskommuner fortsätter.

Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS), andel (%)

Avvikelse i procent mellan total nettokostnad och total referenskostnad för förskola, fritidshem, grundskola, gymnasieskola, individ- och familjeomsorg och vård och omsorg om äldre, kr/inv. År 2015 ersattes förskola och skolbarnomsorg med förskola och fritidshem (dvs exkl pedagogisk omsorg). Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Referenskostnaden bygger på nettokostnader och strukturvariabler för det aktuella året. Se nettokostnadsavvikelse för respektive verksamhetsområde för information om vilka variabler som ingår i beräkningen. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Från och med 2019 beräknas nettokostnadsavvikelse på ett nytt sätt pga förändringar i kostnadsutjämningen. Detta påverkar jämförbarheten med tidigare år. Källa: SKR.

Långfristiga skulder i kommunen

Diagram 3, Kommunens långfristiga skulder mellan 1998 och 2024, jämfört med ovägt medel för riket. Kronor per invånare.

Långfristiga skulder per invånare har utvecklats stabilt. Vid utgången av 2024 uppgick de till cirka **17 387 kr per invånare** (förbättring marginellt från föregående år). Detta är lägre än rikets ovägda snitt (som ligger runt 56 000 kr per invånare).

Kommunen har amorterat under tidigare år tack vare starka resultat och lägre investeringsvolym än budgeterat. Trendmässigt ökar skulderna i de flesta svenska kommuner för att finansiera investeringar och Danderyd håller en låg nivå.

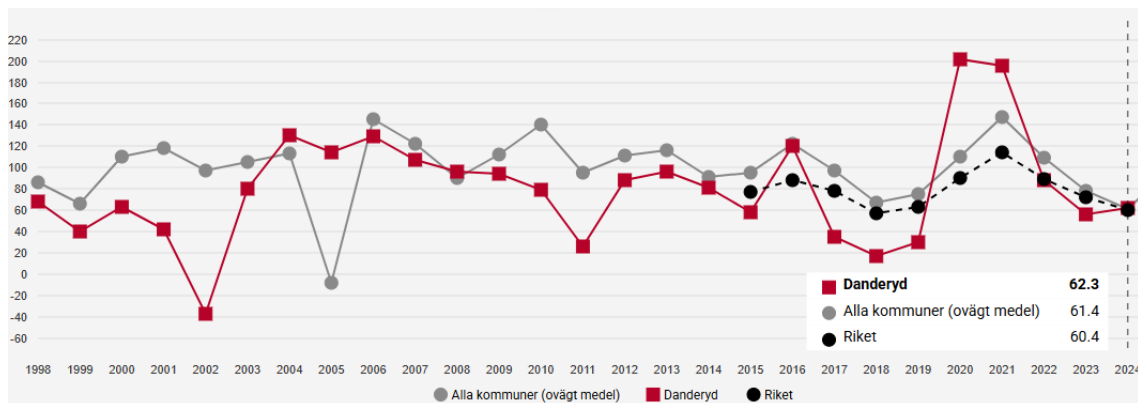
Långfristiga skulder för kommunen kronor per invånare

Långfristiga skulder kommun, tkr dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser långfristiga skulder, det vill säga skulder som förfaller till betalning senare än ett år från bokslutsdagen. Källa: SCB.

Självfinansieringsgrad

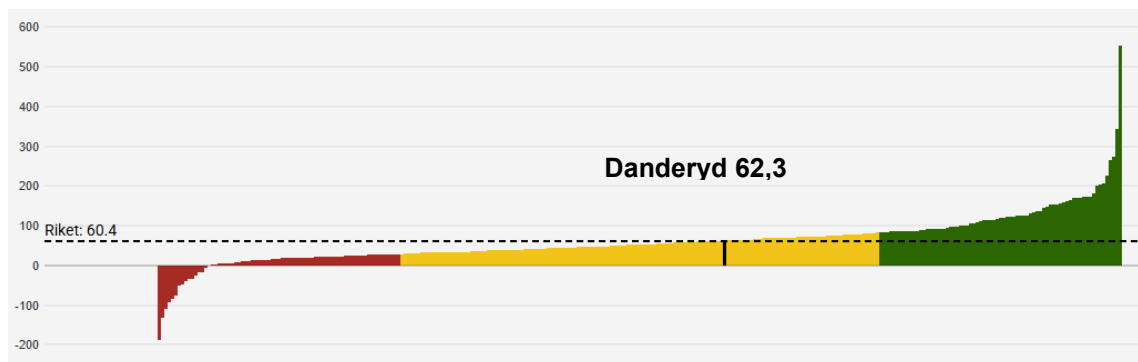
Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av investeringarna som kommunen kunnat investera med eget kapital. Nyckeltalet påverkas av kommunens resultatnivå och investeringsvolym.

Diagram 3, Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar mellan 1998 och 2024, jämfört med ovägt medel för riket. I procent.

För 2024 uppgick självfinansieringsgraden till **62 %** (förbättring från 56 % 2023). Detta är lägre än rikets genomsnitt (runt 70–75 %), men förbättras tack vare lägre investeringsvolym relativt resultatet. Historiskt har graden varierat kraftigt (16–200+ %) beroende på investeringstakt.

Diagram 4, Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar år 2024, jämfört med alla kommuner i Sverige. I procent.

Danderyd ligger runt mitten nationellt, men starkt bland jämförelsekommunerna där många har höga investeringsbehov. Orsak till variationer är främst investeringsvolym i kombination med resultatnivå.

Orsaken till att Danderyds självfinansieringsgrad minskar beror på ökade investeringar i kombination med lägre resultat.

Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar, andel (%)

Årets resultat plus avskrivningar i procent av kommunens nettoinvesteringar. Källa: SCB